

Hoogheemraadschap van
Delfland

Legger Wateren

tekstuele deel
januari 2015

Inhoud

Bepalingen Legger Wateren	5
1. Algemene bepalingen	5
Artikel 1. Begripsomschrijvingen	5
2. Onderhoudsplichtigen	6
Artikel 2.1. Onderhoudsplichtigen van oppervlaktewaterlichamen	6
Artikel 2.2. Onderhoudsplichtigen van ondersteundende kunstwerken	6
Artikel 2.3. Onderhoudsplichtigen van bergingsgebieden	7
3. Profielen	7
Artikel 3. Profielen van oppervlaktewaterlichamen	7
4. Beschermingszones	7
Artikel 4. Afmetingen van beschermingszones	7
Toelichting op de Legger Wateren	9
1. Inleiding	9
1.1. Functie van de legger	9
1.2. Wettelijk kader	9
2. Toelichting op de bepalingen	10
Artikel 1. Begripsomschrijvingen	10
Artikel 2.1, 2.2 en 2.3. Onderhoudsplichtigen	11
Artikel 3. Profielen	11
Artikel 4. Afmetingen van beschermingszones	12

Bepalingen Legger Wateren

1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

De begripsomschrijving van de in de legger opgenomen begrippen zijn gelijk aan de begripsomschrijvingen in de vigerende Keur van Delfland. Aanvullend daarop worden in de Legger Wateren onderstaande begrippen gehanteerd.

1. **Aanliggend eigenaar:** eigenaar van een perceel dat aan het oppervlaktewaterlichaam grenst, of van een perceel dat gescheiden is van het oppervlaktewaterlichaam door een strook grond ter breedte van 1 meter of minder.
2. **Boezemwater:** onderdeel van het stelsel van met elkaar in open verbinding staande oppervlaktewaterlichamen waarop omringende polders en het boezemland hun overtollige water lozen en waaruit polders hun benodigde water kunnen onttrekken.
3. **Maaiveld:** bovenkant (hoogte) of oppervlak van natuurlijk of aangelegd terrein.
4. **Natte ecologische zone:** deel van een oppervlaktewaterlichaam waarin door inrichting, ecologisch geoptimaliseerd beheer of een combinatie daarvan, leefgebied is gecreëerd voor waterplanten en -dieren, en dat als zodanig is aangegeven in deze legger.
5. **Onderwatertalud:** deel van de oever dat onder het schouwpeil ligt.
6. **Polder:** waterhuishoudkundige eenheid met een waterpeil anders dan het omringende water, waarvan de waterstand kunstmatig geregeld kan worden.
7. **Polderwater:** oppervlaktewaterlichaam dat in een polder ligt.
8. **Primair water:** oppervlaktewaterlichaam dat een belangrijke transport- en bergende functie heeft; het dient als aan- en afvoerweg naar boezem- of poldergemalen, of er komen belangrijke inlaatconstructies op uit, of het verzorgt de afwatering van minimaal 50 ha in landelijk gebied of minimaal 20 ha in stedelijk gebied, of het levert een belangrijke bijdrage aan het waterkerend vermogen van een kering, en dat als zodanig is aangegeven in deze legger.
9. **Secundair water:** oppervlaktewaterlichaam met een lokale transport- en ontwaterende functie of dat zorgt voor een zekere drooglegging, en dat als zodanig is aangegeven in deze legger.
10. **Waterberging:** oppervlaktewaterlichaam met aangrenzende drogere oevergebieden, of ander gebied, specifiek ingericht voor de tijdelijke opslag van water en dat als zodanig is aangegeven in deze legger.

2. Onderhoudsplichtigen

Artikel 2.1. Onderhoudsplichtigen van oppervlaktewaterlichamen

1. Het gewoon en buitengewoon onderhoud van het watervoerende deel van een primair water berust bij het Hoogheemraadschap van Delfland.
2. Het buitengewoon onderhoud van het watervoerende deel van een secundair water berust:
  - a. van boezemwateren met een breedte groter dan 1,5 meter bij het Hoogheemraadschap van Delfland, tenzij in de legger anders vermeld is, of tenzij een derde daartoe krachtens vergunning verplicht is;
  - b. van boezemwateren met een breedte van 1,5 meter of minder en van polderwateren bij de aanliggende eigenaren, ieder voor de halve breedte en naar de lengte van zijn recht, tenzij in de legger anders vermeld is, of tenzij een derde daartoe krachtens vergunning verplicht is.
3. Het gewoon onderhoud van het watervoerende deel van een secundair water berust bij de aanliggende eigenaren, ieder voor de halve breedte en naar de lengte van zijn recht, tenzij in de legger anders vermeld is, of tenzij een derde daartoe krachtens vergunning verplicht is.
4. Het gewoon onderhoud van het bovenwatertalud van een oppervlaktewaterlichaam en de bijbehorende beschermingszone berust:
  - a. bij de aanliggende eigenaren, ieder aan zijn kant en naar de lengte van zijn recht, tenzij een derde daartoe krachtens vergunning verplicht is;
  - b. in afwijking van lid 4a berust het onderhoud van een oeverconstructie die onderdeel uitmaakt van een waterkering, of als (ondersteunend) kunstwerk in een legger waarin waterkeringen zijn opgenomen, bij de onderhoudsplichtige die in die betreffende legger met waterkeringen is aangewezen.
5. In afwijking van lid 1 t/m 4 berust het gewoon en buitengewoon onderhoud van een waterberging bij de onderhoudsplichtige die in de legger vermeld is, tenzij een derde daartoe krachtens vergunning verplicht is.
6. In afwijking van lid 1 t/m 4 berust het gewoon en buitengewoon onderhoud van een natte ecologische zone bij de onderhoudsplichtige die in de legger vermeld is, tenzij een derde daartoe krachtens vergunning verplicht is.

Artikel 2.2. Onderhoudsplichtigen van ondersteunende kunstwerken

1. Het onderhoud van een ondersteunend kunstwerk, niet zijnde een duiker, berust bij de eigenaar van het kunstwerk, tenzij een derde daartoe krachtens vergunning verplicht is.
2. De instandhouding van de constructie van een duiker berust bij de eigenaar van de grond waarin de duiker is gelegen, tenzij een derde daartoe wettelijk of krachtens vergunning of zakelijk recht verplicht is.
3. Het onderhoud ten behoeve van een goede doorstroming van een duiker berust:
  - a. in een primair water bij het Hoogheemraadschap van Delfland, tenzij een derde daartoe wettelijk of krachtens vergunning verplicht is;
  - b. in een secundaire water bij de eigenaar van de grond waarin de duiker is gelegen, tenzij een derde daartoe wettelijk of krachtens vergunning of zakelijk recht verplicht is.

Artikel 2.3. Onderhoudsplichtigen van bergingsgebieden

Het onderhoud van een bergingsgebied berust bij de onderhoudsplichtige die in de legger vermeld is, tenzij een derde daartoe krachtens vergunning verplicht is.

3. Profielen

Artikel 3. Profielen van oppervlaktewaterlichamen

1. Voor primaire en secundaire wateren geldt een onderwatertalud:
  - a. bij kleigronden van 1:2 of flauwer, tenzij via een vergunning anders geregeld is;
  - b. bij zand- en veengronden van 1:3 of flauwer, tenzij via een vergunning anders geregeld is.
2. Voor waterbergingen en natte ecologische zones geldt het onderwatertalud dat in de vergunning of projectplan aangegeven is.
3. Voor oppervlaktewaterlichamen geldt een bovenwatertalud van 1:1 of flauwer, tenzij een oeverconstructie aanwezig is of tenzij via een vergunning anders geregeld is.

4. Beschermingszones

Artikel 4. Afmetingen van beschermingszones

1. Beschermingszones van oppervlaktewaterlichamen aangelegd vóór 1 juni 2009 dienen te voldoen aan de afmetingen zoals aangegeven in tabel A.
2. Beschermingszones van oppervlaktewaterlichamen aangelegd na 1 juni 2009 dienen te voldoen aan de afmetingen zoals aangegeven in tabel B.
3. Beschermingszones van oppervlaktewaterlichamen waarbij de functie door vaststelling van deze legger gewijzigd is dienen te voldoen aan de afmetingen zoals aangegeven in tabel A behorende bij de oude functie.

Tabel A

polder/boezem	functie	breedte water-voerende deel	breedte beschermingszone	hoogte beschermingszone vanaf maaiveld
boezem	primair	n.v.t.	1 meter	2 meter
boezem	secundair	≤ 2 m of ≥ 5 m	1 meter	2 meter
boezem	secundair	2 - 5 m	1,5 meter	2 meter
polder	primair	n.v.t.	4 meter	3,5 meter
polder	secundair	n.v.t.	1,5 meter	2 meter

Tabel B

breedte water-voerende deel	onder-houdsvorm	zijde water	breedte beschermingszone	hoogte beschermingszone vanaf maaiveld
≤ 5 m	rijdend	vanwaar onderhoud plaatsvindt	4 meter	3,5 meter
≤ 5 m	rijdend	vanwaar geen onderhoud plaatsvindt	1 meter	2 meter
5 – 10 m	rijdend	beide zijden	4 meter	3,5 meter
n.v.t.	varend	beide zijden	1 meter	2 meter
n.v.t.	varend en/of rijdend	natte ecologische zone	4 meter	3,5 meter

Toelichting op de Legger Wateren

1. Inleiding

1.1. Functie van de legger

De Legger Wateren is een register waarin ligging, functie, vorm, afmetingen en onderhoudsplichtigen van oppervlaktewaterlichamen, ondersteunende kunstwerken en bergingsgebieden vastgelegd zijn.

De Legger Wateren heeft de volgende functies:

- het vastleggen van onderhoudsplichtigen; bij geschillen geldt de legger als bewijsmiddel, tenzij er een vergunning afgegeven is, dan is die leidend;
- het mogelijk maken van doelmatig onderhoud: de legger beschrijft de situatie waaraan de onderhoudstoestand van oppervlaktewaterlichamen, ondersteunende kunstwerken en bergingsgebieden getoetst wordt;
- het vastleggen van de oppervlaktewaterlichamen, ondersteunende kunstwerken en bergingsgebieden waarop het ge- en verbodsregime van de Keur van toepassing is;
- heldere communicatie naar ingelanden: transparantie en aanspreekbaarheid op de onderhoudstoestand van oppervlaktewaterlichamen, ondersteunende kunstwerken en bergingsgebieden.

1.2. Wettelijk kader

Deze Legger Wateren is een legger op grond van de Waterschapswet en de Waterwet.

Artikel 78, lid 2 van de Waterschapswet bepaalt dat het algemeen bestuur van het waterschap een legger vaststelt waarin onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen worden aangewezen. De onderhoudsverplichtingen worden in de Keur Delfland beschreven. In de legger wordt vermeld wat de functie is van het desbetreffende waterstaatswerk en wie met het onderhoud is belast.

Artikel 5.1 van de Waterwet bepaalt dat de beheerder van het watersysteem zorg draagt voor de vaststelling van een legger, waarin is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen.

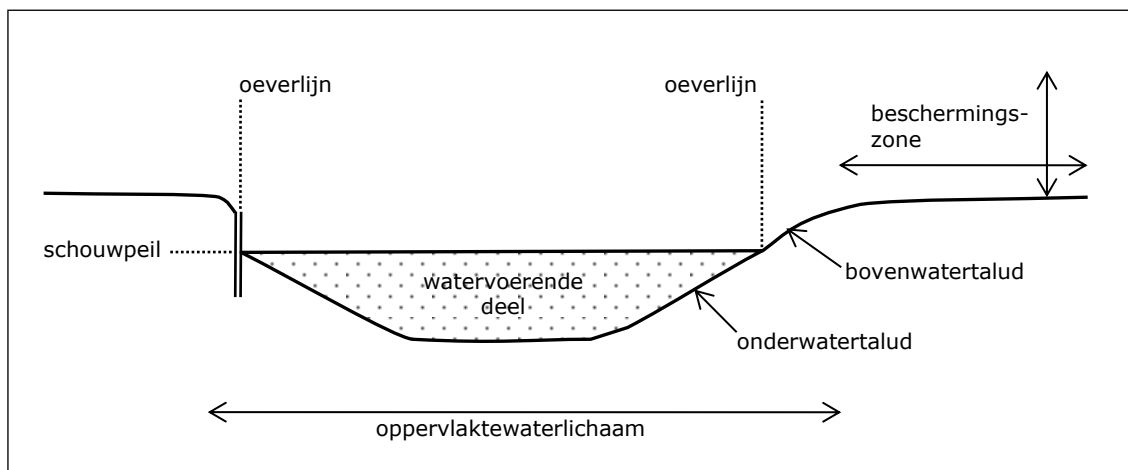
De Waterwet kent de volgende waterstaatswerken: oppervlaktewaterlichaam, ondersteunend kunstwerk, bergingsgebied en waterkering. In deze Legger Wateren zijn oppervlaktewaterlichamen, ondersteunende kunstwerken en bergingsgebieden opgenomen. Voor de waterkeringen heeft Delfland aparte leggers opgesteld.

2. Toelichting op de bepalingen

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In de keur wordt een uitgebreide begripsomschrijving gegeven. Aangezien de keur en de legger juridisch op elkaar aansluiten, wordt voor de begripsomschrijving verwezen naar de keur. Begrippen die in de legger gebruikt worden en die niet in de keur staan, zijn in de begrippenlijst van deze legger opgenomen.

In figuur 1 is de samenhang tussen verschillende termen weergegeven die met een oppervlaktewaterlichaam en bijbehorende beschermingszones te maken hebben. Er wordt nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen het droge en het natte deel van een oppervlaktewaterlichaam, dus tussen het bovenwatertalud en het watervoerende deel. Daarvoor kunnen verschillende partijen onderhoudsplichtig zijn.

Figuur 1. Schematische dwarsdoorsnede van een oppervlaktewaterlichaam en bijbehorende beschermingszones (zonder natte ecologische zone of waterberging)

Bij een water dat naast een kering ligt, kan de zonering van de waterkering overlappen met het oppervlaktewaterlichaam of de aangrenzende beschermingszone.

De oppervlaktewaterlichamen in deze legger zijn ingedeeld in de volgende functies: primair water, secundair water, natte ecologische zone en waterberging. Elk oppervlaktewaterlichaam heeft in elk geval de functie primair of secundair. Een (deel van een) oppervlaktewaterlichaam kan daarnaast de functie natte ecologische zone of waterberging hebben.

Waterbergingen en bergingsgebieden zijn beide bedoeld voor de tijdelijke opslag van water. Op bergingsgebieden is de duldplicht uit de waterwet van toepassing. Bij waterbergingen is op een andere manier, bijvoorbeeld privaatrechtelijk, geregeld dat er water geborgen kan worden. Een waterberging is (onderdeel van) een oppervlaktewaterlichaam; een bergingsgebied is een apart waterstaatswerk. Een bergingsgebied moet niet alleen in de legger, maar ook in een bestemmingsplan opgenomen zijn.

Artikel 2.1, 2.2 en 2.3. Onderhoudsplichtigen

Door aanslibbing en groei van waterplanten kan de aan- en afvoer van water worden belemmerd. Door verlanding van een oppervlaktewaterlichaam neemt de waterbergingscapaciteit ervan af. Om de doorstroming en de bergingscapaciteit in stand te houden, is regelmatig onderhoud nodig. Het onderhoud moet uitgevoerd worden door degene die volgens de legger onderhoudsplichtig is.

De onderhoudsplichtige van het watervoerende deel van een oppervlaktewaterlichaam is afhankelijk van of het primair of secundair water is; deze wordt daarom in de legger per object benoemd. Het uitgangspunt hierbij is dat primair water, met een groot bovenlokaal belang, door Delfland onderhouden wordt en dat secundair water, met vooral een lokaal belang, door de aanliggende eigenaren. De onderhoudsplichtige kan het onderhoud door een andere partij laten uitvoeren; hij of zij blijft echter wel verantwoordelijk voor het uitvoeren van het onderhoud.

Natte ecologische zones worden door Delfland aangelegd voor het behalen van bepaalde waterkwaliteitsdoelen. Delfland is verantwoordelijk voor het beheer van deze natte ecologische zones. Natte ecologische zones die door andere partijen worden aangelegd, worden in principe door de initiatiefnemer onderhouden.

Het open houden van het doorstroomprofiel van duikers in primaire wateren is van groot belang voor de instandhouding van de transportfunctie van de betreffende wateren. Daarom wordt het onderhoud hiervan door Delfland uitgevoerd. Voor het open houden van het doorstroomprofiel van duikers in secundaire wateren is de eigenaar van de grond waarin de duiker ligt onderhoudsplichtig. Dat geldt ook voor het in stand houden van de constructie van alle duikers. Het onderhoud van andere kunstwerken wordt bij de partij gelegd die er het meeste belang bij heeft, namelijk de eigenaar van het kunstwerk.

De onderhoudsplicht van waterbergingen en bergingsgebieden wordt per geval bepaald.

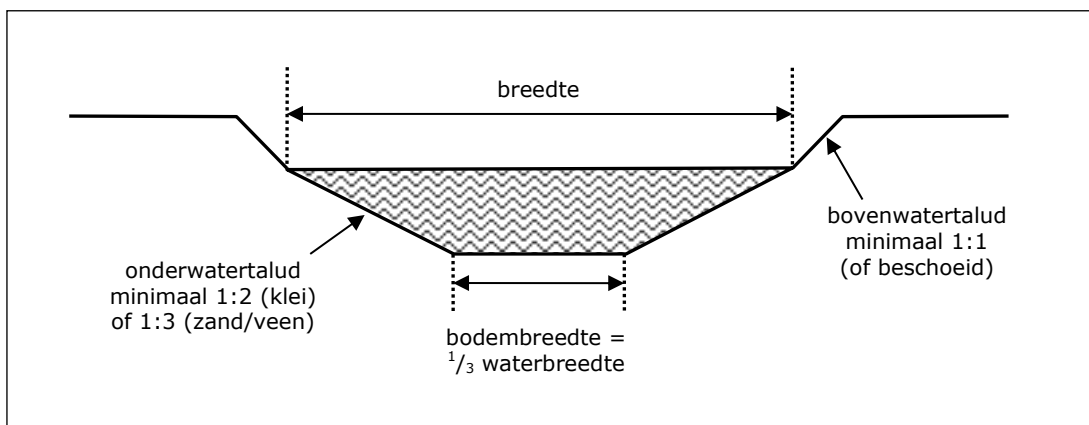
Artikel 3. Profielen

De helling van het onderwatertalud van een oppervlaktewaterlichaam waar geen natte ecologische zone of waterberging ligt, is afhankelijk van het bodemtype: bij klei is een helling van minimaal 1:2 voldoende, bij zand en veen moet de helling minimaal 1:3 zijn. De breedte van het onderwatertalud is bij een helling van 1:2 gelijk aan tweemaal de waterdiepte en bij 1:3 gelijk aan driemaal de waterdiepte. Het bovenwatertalud moet minimaal een helling van 1:1 hebben, of van een oeverconstructie voorzien zijn. Met oeverconstructie wordt beschoeiing of een kademuur bedoeld.

De breedte van een oppervlaktewaterlichaam is de gemiddelde breedte tussen de oeverlijnen (waar geen natte ecologische zone of waterberging ligt) op het schouwpeil, uitgedrukt in meters. De bodembreedte is de breedte van de waterbodem op het moment dat het oppervlaktewaterlichaam aan de leggerdiepte voldoet. De bodembreedte is een afgeleide van de breedte van het oppervlaktewaterlichaam. Als vuistregel geldt dat de bodembreedte gelijk is aan $\frac{1}{3}$ van de breedte van het water. Bij bredere oppervlaktewaterlichamen neemt de diepte niet meer rechtlijnig toe met de breedte;

het omslagpunt ligt bij een onderwatertalud met een helling van 1:5. De bodembreedte is bij zulke brede wateren gelijk aan de breedte van het water min tweemaal de breedte van het onderwatertalud.

In figuur 2 is de relatie tussen breedte van het oppervlaktewaterlichaam, de bodembreedte en het boven- en onderwatertalud schematisch weergegeven. Dit levert een standaardprofiel op waar alle oppervlaktewaterlichamen minimaal aan moeten voldoen. Met een vergunning of projectplan kan van het standaardprofiel afgeweken worden, bijvoorbeeld bij een natte ecologische zone of een waterberging. Het profiel daarvan afhankelijk van het doel dat nagestreefd wordt en kan per geval verschillen.

Figuur 2. Standaardprofiel

Artikel 4. Afmetingen van beschermingszones

Een waterstaatswerk heeft een beschermingszone met als doel de instandhouding van dat waterstaatswerk. Voor oppervlaktewaterlichamen geldt in alle gevallen aan beide zijden een beschermingszone van minimaal 1 meter breed, waarbinnen bepaalde activiteiten niet zijn toegestaan.

Ook onderhoud speelt een belangrijke rol bij de instandhouding van een oppervlaktewaterlichaam; de beschermingszone biedt ruimte voor het uitvoeren van onderhoud. De breedte van de beschermingszone is daarom afhankelijk van de manier waarop het onderhoud uitgevoerd wordt, en die is deels afhankelijk van de breedte van het oppervlaktewaterlichaam. Uitgangspunt hierbij is dat onderhoud rijdend wordt uitgevoerd vanwege uitvoeringstechnische en financiële aspecten. In alle gevallen moet baggerspecie die vrij komt bij buitengewoon onderhoud afgevoerd kunnen worden.

In de Legger Wateren zijn twee tabellen opgenomen met afmetingen voor beschermingszones. Met ingang van 1 juni 2009 zijn de Beleidsregels Dempden en graven vastgesteld waarin nieuwe afmetingen voor beschermingszones (toen nog onderhoudsstroken geheten) zijn vastgelegd. Voor situaties die vergund zijn na deze datum gelden de afmetingen uit tabel B. Voor situaties die voor 1 juni 2009 al bestonden, gelden de afmetingen zoals opgenomen in tabel A.

Bij oppervlaktewaterlichamen waar de functie verandert van primair naar secundair of andersom, geldt de beschermingszones behorende bij de oude functie. Voor primaire wateren die voorheen secundair waren, geldt dus een beschermingszone van 1,5 meter in plaats van 4 meter. Delfland wil op termijn toe naar bredere beschermingszones bij alle wateren, maar eist die bredere zone niet bij oppervlaktewaterlichamen waar de functie verandert. De bredere beschermingszones worden wel gevraagd zodra er iets aan het water verandert, bijvoorbeeld bij water dat gegraven wordt ter compensatie van een demping; dan gelden de afmetingen uit tabel B. Via een vergunning kan in specifieke gevallen iets anders geregeld worden.